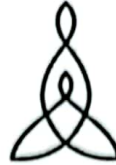

חזנוב 13, גדרה
054-7943971

עדי פולק
פסיכולוגית התפתחותית מומחית
מ.ר. 27-120381 מ.ר.מ. 27-35416

הערכה פסיכולוגית התפתחותית

שם הילדה: זיו פולק
תאריך לידה: 24.7.2017
תעודת זהות: 343233110
קופ"ח: כללית
שמות ההורים: רננה ודוד
כתובת: טרומפלדור 21, רחובות

גיל באבחון: 6:6

תאריך אבחון: 28.4.24; 14.4.24

רקע התפתחותי:

במשפחה:
זיו בת יחידה להוריה.
האב (34) עובד כנהג ניסוי של רכבים אוטונומיים; האם (33) עובדת כמארחת במסעדה.
לאב הפרעת קשב וריכוז.

הריון ולידה:
נולדה בהריון ספונטני ותקין, בלידת ואקום, בשבוע +41, מ"ל 3.200. ללא סיבוכים סביב הלידה, פרט
למים באוזן שגרמו להנמכה בשמיעה סביב הלידה אבל חלף לאחר חודש. טופלה בפוטותרפיה בשל צהבת
ילודים.
סירבה לינוק, ינקה מעט וקיבלה חלב שאוב למשך כחודש, לאחר מכן ניזונה מנוטרילון.

ויסות ראשוני:
כתינוקת מתוארת כחייכנית, חוקרת, הסכיבה עניינה אותה. אהבה לישון אבל ויתרה על תנומות במשך
היום מאוד מהר.
מרגע שהתחילה לזחול היתה חסרת פחד, זוחלת לכל עבר, מטפסת לכל מקום, בודקת כל דבר, סקרנית.
מעבר תקין למזון טחון ומוצק, בתחילה היתה פתוחה לכל סוגי המזון. סביב גיל שלוש וחצי התחילה
להציג בררנות. פחות אוכלת בשר ועוף, אבל גם אמא צמחונית. יכולה לאכול אצל סבתא דברים שלא
אוכלת בבית (קינואה, בורגול), יש דברים שתאכל אצל אחרים ולא בבית. ביום-יום מעדיפה "ג'אנק פוד".

זיו פולק 343233110

מעדיפה מזונות פריכים ויבשים, מעדיפה מרקמים "ברורים" ולא מעורבים (אם טחון, שיהיה טחון חלק. אם קוסקוס, אז שהירקות יהיו מעוכים לתוכו).
 בגיל 1:10 כבר לא ישנה בבוקר, קצת אחרי גיל שנתיים ויתרה על שנת צהריים. בגיל שנתיים עד שלוש היה טקס שינה, לאחריו היתה מרדימה את עצמה והולכת לישון לבד. מגיל שלוש מתקשה ללכת לישון, זקוקה לנוכחות של אבא איתה עד שנרדמת. אחרי שנרדמת ישנה רצוף בדרך כלל.
 לא היה לה חפץ מעבר קבוע, היה חפץ מועדף שהשתנה לפי תקופות. חפצים רכים ונעימים בדרך כלל. עד היום בימים קשים מבקשת אחת מהבובות, אפילו כמה. לוקחת בובות איתה כשהולכת לסבתה של האם. השתמשה במוצץ עד לקראת גיל שלוש, אז נפלה ונחבלה בפה ושתי שיניים שלה זזו, ואסור היה לה למצוץ מוצץ בהוראת רופאת השיניים, כך שנאלצה להיפרד ממנו. היה לה קשה, אבל מכיוון שהיה הסבר והבינה שיוכל לפגוע לה בבריאות, זה היה יותר קל. ההורים מתארים התמודדות בוגרת, יכולת להכיל קושי ולשאת את האמביוולנטיות.
 נגמלה מטיטול סביב גיל שנתיים וחצי, ללא קושי. הציגה מודעות לצרכים ונגמלה בקלות. לאחר כחצי שנה הורידה טיטול גם בלילה, מיזמתה, כמעט ללא פספוסים.

אבני דרך התפתחותיות:

בתחום המוטורי – אבני הדרך נרכשו במועד, כמצופה. החלה ללכת בגיל שנה וחצי. לפני כן היתה מטפסת על כל דבר, בזחילה. כיום רצה וקופצת, אבל בגמלוניות. יש קושי במוטוריקה עדינה, דובר על גמישות יתר.
 בתחום השפתי – אבני הדרך נרכשו כמצופה. היו קשיי הגייה, מובנות הדיבור היתה נמוכה. טופלה ע"י ק"ת סביב גיל שלוש וחצי.
 אוהבת אנגלית, צופה בהמון סרטונים באנגלית. לפעמים עושה שימוש במילים באנגלית. בטיפת חלב בגיל 3 שיימה צבעים באנגלית. מאוד סקרנית לאנגלית.
 כשאינן לה את המילה הספציפית, יודעת להסביר את כוונתה מסביב. בעבר היתה מידה של גמגום כשלא היתה לה מילה מתאימה, אבל זה עבר אחרי שעבדו איתה.
 יש קושי בקשר עין. מדברת והולכת תוך כדי, משוטטת. פחות שומרת על קשר עין. צריך לעבוד איתה על מנת שתעשה זאת.
 עושה שימוש במחוות, אבל התכלול עם שפה וקשר עין לא עקבי.

מסגרות חינוכיות ובתחום החברתי:

היתה בחינוך ביתי עד גיל 6. היו חוגים, מפגשים חברתיים פעם-פעמיים בשבוע, גם בקבוצה וגם אחד על אחד. בחינוך מונטסורי מגיל שנה וחצי. מפגשים עם חברים ביער, מוזיאונים.
 מתמיד הראתה עניין בילדים, מאוד רוצה לשחק עם ילדים, אבל לא יודעת איך לגשת אליהם. לא מצליחה לקרוא סיטואציות חברתיות בכלל. אם רוצה משהו, יכולה להשתמש בכוח. בעבר המובנות היתה נמוכה, לא תמיד היו מבינים אותה, וכשאמא לא היתה שם לתווך, היתה משתמשת באלימות. עם אנשים מוכרים יותר קל לה, עם אנשים חדשים פחות.
 עלתה השנה לכיתה א', וזוהי עבודה המסגרת הראשונה. מסלול מונטסורי בתוך בית ספר רגיל. רצתה להיכנס לבית הספר, יש להם שכנים עם תאומים בבית הספר, "רצתה לראות מה זה". הכניסה לבית הספר היתה, ועדיין, מאוד קשה. "היא בגלקסיה חדשה", לא יודעת איך מתנהגים בכיתה, לא מבינה את הכללים. בהתחלה היו הרבה מופעים של חזרתיות, היתה מסתובבת סביב עמוד שיש בכיתה באופן חזרתי בעת קושי, נכנסת מתחת לשולחן ומייללת, "אני חתול ואני מייללת".
 כל יום מתקשרים אליהם מבית הספר לגבי קשיי ההסתגלות.
 בזמן האחרון יש שיפור במודעות שלה להתנהגויות של עצמה, הדברים "קורים בצורה אחרת אבל הם עדיין קורים" – כבר לא תיילל בתור חתול, אבל תהיה כדור בתוך המחסן (נכנסה למחסן בשיעור ספורט, התכדררה וסירבה לצאת). מוצאת פתרונות אחרים, אבל גם הם לא אדפטיביים ולא מותאמים.
 אם יש לה חברה טובה בבית הספר, יכולה לקחת את היד שלה ולנשק אותה, "בלי הקדמה", בלי לשאול או לבקש רשות. יכולה להישען על ילד בנסיון ליצור קשר.
 מודעת לקושי החברתי שלה ומדברת אותו. "ילדים אומרים שאני מעצבנת, ולפעמים אני באמת מעצבנת".
 "הילדים בבית ספר רואים את זיו המעצבנת, ולא את זיו הנחמדה".
 הרבה פעמים מבינה בדיעבד, אבל לא בזמן אמת. מתוארת יכולת רפלקטיבית, בדיעבד.

יש לה שני חברים בכיתה, ילד וילדה. עם הילד נפגשים הרבה אחה"צ, עם הילדה לא מתאפשר מסיבות טכניות. החבר מאובחן על הרצף. מוצאים חיבור משותף.

בתחילת שנה"ל התחילו תהליך בהתפתחות הילד, עברה אבחון רב"ע וק"ת, הפנו לרופאה התפתחותית שראתה יחד עם עו"ס, והומלץ על אבחון פסיכולוגי.

בתחום הרגשי-התנהגותי ובתחום התקשורת:

בגיל 2-3 נהגה להתחבא בסל הבובות, סל משחקים גמיש עם גג נפתח. היתה משכיבה אותו על הרצפה. על הצד, ומתפתלת.

גם היום אוהבת להתכרבל בתוך שמיכות, שמה שמייכה על הראש, "עושה רוח רפאים". מנסה למצוא דרכים לברוח משעת השינה שלה, זוחלת על הרצפה עם שמיכה עליה, חושבת שלא רואים אותה אם יש עליה משהו ("איך ראית אותי? אבל אני מתחת לשמיכה").

היום נכנסה לסל הכביסה כי חשבה שיותר נוח לה לשבת שם עם הפלאפון. היום יכולה להיעלם, לא מקשיבה.

אם לא מצליחה לעשות משהו או להבין משהו, "חרב עליה עולמה". סף התסכול מתואר כנמוך. ככלל מתוארת כילדה די "זורמת", מתמיד היתה מאפשרת לאמא לצאת מהבית ולהשאיר אותה אצל הסבתות.

בדברים אחרים יכולה להיפגע מאוד בקלות, לפרש דברים באופן מעליב או פוגע. לכל דבר יש משמעות חד-חד ערכית מבחינתה.

את רוב הדברים שאומרים לה, היא לא זוכרת, "צריך לחלק את המשפטים", הקשב שלה בשיחה קצר. יכולה לקטוע משהו באמצע שיחה כי יש לה משהו לומר ולכעוס שלא נותנים לה לדבר. לפעמים מצליחים לנהל איתה דו-שיח של הלוך ושוב, אבל זה נקודתי, ודרוש לשם כך מצב רוח מסוים. זה קורה באופן נדיר ובתנאים מדויקים. בעצמה מאוד פטפטנית, אוהבת הרבה לדבר. לא כל כך לוקחת בחשבון את ידע המאזין ואת עניין המאזין. יכולה לספר סיפור בשצף מונולוגי בלי לשים לב אם המאזין איתה. הדיבור מתואר כמונולוגי בעיקרו, לא תזזה ותשים לב אם הצד השני איבד עניין.

טקסים וריטואלים:

מתחילת המלחמה, כל פעם שעובר מטוס מדקלמת ברכה/תפילה – "שאלוהים ישמור על כל החיילים [מונה את כל החיילים שהיא מכירה] ושאלוהים יחזיר את סבתא שלי לחיים". אסור לקטוע אותה, ולעולם לא מפספסת. גם באמצע שיעור עושה את זה.

חייבת קודם כל לאכול ארוחת ערב, ואז להתקלח. מתקשה מאוד לשנות את הסדר, גם כשיש אילוצים; הסברים לא תמיד עובדים. יש לה סדר בראש שצריך לקרות.

יש לה גם סדר קבוע של התלבשות אחרי המקלחת, אם אמא תלביש בסדר אחר, היא כועסת. אבל לכל דבר כזה יש לה הסבר. יודעת להסביר למה זה הסדר הנכון של הדברים.

סטריאוטיפיות:

הולכת במעגלים בבית. אם מדברים איתה תוך כדי, אומרת "שקט, אני חושבת". בעבר היתה הליכה על קצות האצבעות.

כשנכנסת לשירותים מסובבת את רוב הגליל של נייר הטואלט. אם עוצרת באיזשהו שלב, עוברת להרים ולהוריד את המכסה של מתלה הנייר.

בתחילת השנה נעזרה מאוד בפידג'וט-טוי עם כפתורים על מנת להצליח לשבת במליאה בכיתה. לפני כן היתה נוגעת בילדים, זולגת בכיסא או מתחילה לשיר.

תחביבים ותחומי עניין:

אוהבת טלפון, רואה סרטונים בכל מיני שפות, לפעמים משחקת. לצפות בדברים של יצירה ואפיית עוגות. ההורים משתדלים לכוון לתכנים חינוכיים יותר.

משתתפת בחוג ג'ודו, התחילה בהתלהבות אבל ההתלהבות שככה.

אוהבת משחקי דמיון. לפעמים משחק דמיון עם עצמה. יש משחק תפקידים ומשחק סוציודרמטי. משחקת משחקי תפקידים גם עם הילד של השכנים.

אוהבת ליצור, לצייר בטושים. מצליחה לצייר בעפרונות צבעוניים, אבל מתקשה עם צבעי שמן, מרגיש לה מלוכלך ולא נעים ביד. כן אוהבת גואש וצבעי מים. אוהבת צבעי פנים. היתה תקופה של עניין באנגלית. מאז שהיתה קטנה (סביב גיל שלוש) התעניינה מאוד בגוף האדם וצברה המון ידע בנושא. עדיין זוכרת המון מידע בתחום, יודעת להצביע על איברים פנימיים בגוף וכד'. ככלל אוהבת מידע. מבקשת ספרים עם מידע לפני השינה. היתה תקופה שהתעניינה בהרקים, בדינוזאורים... תקופות שהיא אוגרת הרבה מידע על תחום עניין מסוים. תחומי עניין מתחלפים, אבל כל תקופה יש משהו.

בתחום התחושתי:

מתואר חיפוש טקטילי. חייבת תמיד לגעת בחפצים. נוגעת בילדים באופן לא-מותאם. מתמיד מחפשת מגע עמוק, חיבוקים חזקים. אוהבת להתעטף בערסל יוגה (להיות "גולם של פרפר"). היתה תקופה ארוכה שלא היתה מוכנה לדרוך על דשא, סביב גיל 3-4. נרתעת מציור בצבעי שמן. סוגרת אוזניים לרעשים חזקים. בעבר לפני הפעלה של מיקסר או שואב אבק, היתה נעזרת באוזניות ממסכות רעש. היום הולכת לחדר. יש מידה של בררנות באכילה. יש בדים מסויימים שמפריע לה ללבוש; לפעמים יכולה ללבוש פעם-פעמיים ואז להבין שזה מציק לה. טיקטים מציקים וצריך לגזור.

פחדים וחרדות:

בפן החברתי, מפחדת להגיע למקומות. הפסיקה ללכת בחוג ג'ודו, לא רוצה ללכת לבית הספר. מפחדת מגובה. בעבר פחדה ממים (פחד לטבוע), עדיין קיים אבל פחות חזק.

בתחום הגופני:

מרכיבה משקפיים מגיל 1:10, רוחק ראייה (+). לאחרונה חשים שיש ירידה בשמיעה, מרבה לשאול "מה", להגביר את הטלוויזיה. קבעו בדיקת שמיעה. בגיל שלוש וחצי בדיקת שמיעה היתה תקינה. האב חש שתגובותיה אלה דומות לאלה שלו-עצמו, בשל קשיי הקשב שלו. בריאה בדרך כלל, ללא אשפוזים או אלרגיות. בשנה האחרונה השמינה מאוד, בדיקות דם חזרו תקינות. האם אסתמטית, האב בריא בדרך כלל.

התרשמות בעת הבדיקה:

זיו, בת 6:9, הגיעה לשני מפגשי אבחון. למפגש הראשון הגיעה כשהיא מלווה בידי אביה, אשר נכח בחדר לאורך רוב המפגש; למפגש השני כשהיא מלווה בידי אימה, אשר המתינה מחוץ לחדר בזמן האבחון. זיו ילדה חמודה, פעלתנית וסקרנית; מידתה גדולה וחזותה כשל ילדה בוגרת מכפי שנותיה. הופעתה מטופחת. התנהלותה במרחב מעט מסורבלת. נכנסה ללא קושי ואף בשמחה לחדר האבחונים הלא מוכר, ומיד החלה לשתף את הבודקת הזרה בהתרחשויות ובחוויות מחיי היומיום, לפרטי פרטים ועם המון מלל, באופן שהיה מעט לא-מותאם ופאמיליארי ביתר – וכך לאורך המפגשים. לפעמים מבעיה כללו התייחסות מוגזמת לטפל ועיסוק במספרים ("פעם אחת ביום רביעי...") "הקוד של סבא וסבתא זה 7777", "הינו בגיל 3 באילת... וזו פעם ראשונה שלהם [השכנים]... שאני הייתי בת 3 הם היו בני 7 ואני נסעתי לאילת... הם נוסעים לכל השבוע אבל ביום שישי או שבת הם יחזרו". נשאה מונולוגים ארוכים ומעט מייגעים, לעתים לא-מופנים, ברובם נעדרי הדדיות או התחשבות בידע המאזין.

האינטונציה של דבריה היתה מעט ייחודית ומוגזמת, וקול דיבורה היה רם. היגויה מעט משובש ומובנות הדיבור נמוכה מעט. לפעמים השתמשה במילים מומצאות ("שמנמסים אותך להיות טוב"); לפעמים נשמעה חזרתיות שפתית ("הנישואין התפרקו התפרקו התפרקו"); לפעמים נעשה שימוש במשלב גבוה באופן לא-תואם ("להניע את השולחן"; "רגע אני רוצה רק לכתוב את שמי").

קשר העין היה לא-עקבי; לפעמים יצרה קשר עין תואם, אך פעמים אחרות לא עשתה שימוש מתאים בקשר עין לויסות האינטראקציה. חלק מהבעות הפנים האפקטיביות נעדרו נמען ומטרה תקשורתית. התקשתה לתכלל בין מחווה, הפקה שפתית וקשר עין; הרבתה להציג מחוות מלוות במילים, אך ההפקות היו לחלל החדר, ולא הופנו לנמען באופן מותאם. חלק מהמחוות היו מעט מוגזמות ובאיכות חברתית ירודה. לפעמים ההצבעה היתה באיכות לקויה (לטפה את התשובה במקום להצביע, הצביעה באגרוף במקום באצבע) ולא תמיד הופנתה לנמען. מחאה לעצמה כפיים כשהצליחה, שמחה בהצלחתה, אך לא מחפשת שותפים לה.

לפעמים דיברה ותוך כדי כך התרחקה מהבודקת ועמדה בגבה אליה, כך שהבודקת התקשתה לשמוע את דבריה ולהבינם; כשחזרה והתקרבה לבקשתה, המשיכה לדבר לבודקת מקרוב מדי, מציגה חוסר הבנה של מרחב אישי.

לפעמים התנהלותה העידה כי אינה מבינה את כללי הסיטואציה החברתית לאשורם, על נורמות ההתנהגות המצופות במסגרתה (למשל, רצתה שמודל מסוים יוצג לה הפוך ואמרה לבודקת "נראה שאת שמה את זה הפוך"; אמרה לבודקת בזמן הדגמת מטלה כי שכחה להפעיל את הטיימר, עוד בטרם התחילה המטלה; כששמעה את הטלפון של הבודקת מזמזם, ניסתה ללחוץ לה על המסך, כאילו מדובר ברכוש שלה). רצתה כי הדברים יתנהלו על פי העדפותיה ורצונותיה ובהתאם לקצב שהיא מכתובה (פירקה את המודל שהבודקת הציגה לה מבלי לבקש רשות או לבדוק רמזים חברתיים, תוך שהכריזה "עכשיו תורי!"). ככלל, השימוש ברמזים חברתיים היה מופחת (למשל, באמצע העברת מטלה החליטה שהיא רוצה לנגן בקסילופון, קמה והביאה אותו לשולחן והחלה לנגן, על דעת עצמה).

כשעצוה מסויים משך את תשומת ליבה, היתה עסוקה בו, מצויה בעולמה, מבלי לחפש שותפים למשחק. הציגה הבנה חלקית של נקודות מבט שונות (למשל, כשאמרה שהבודקת רואה את הדגם שהרכיבה הפוך משהיא עצמה רואה אותו), אך היא היתה לא-מלאה ומעט תבניתית (למשל, כשאמרה שיש בציור שני משולשים בשני צבעים, אבל "אבא רואה את זה הפוך אז הוא חושב אחרת" למרות שהדבר היה נכון גם מנקודת מבטו של האב ומכל נקודת מבט שהיא).

לפעמים תגובותיה היו באיכות חברתית לקויה. למשל, במפגש הראשון, אביה יצא לכמה דקות ואז חזר. בתגובה אמרה "הבהלת אותנו! שכחתי ממך כבר!". במפגש השני כשנכנסה עם האם, שיערה הפזור כיסה את פניה והאם הציעה לאסוף לה אותו; זיו השיבה "לא תודה".

בסיום המפגש הראשון התקשתה לקבל את העובדה שהמפגש נגמר, ורצתה להמשיך ולשחק. נדרש סוג של משא ומתן לא תואם-סיטואציה על מנת לסייע לה לקבל זאת. כשיצאה מחדר האבחון, פנתה לחדר ההמתנה במקום להמשיך במדרגות לכיוון היציאה; כשהבודקת התייחסה לכך שזה לא הכיוון הנכון, השיבה שעשתה זאת כי היא "רוצה לראות את כל הבית".

בעת הפרידה, נענתה במילים למילות הפרידה של הבודקת, אשר לוו בנפנוף לשלום שהופנה כלפי מטה וללא קשר עין. בשביל היציאה הגגון של החלון הנמוך משך את תשומת ליבה, והיא הצביעה עליו מבלי להפנות את ההצבעה לנמען תוך ששאלה "מה זה, גג שנפל?".

בסוף המפגש השני הראתה לאימה את העציץ שעל אדן החלון שנשקף מהשביל, חוזרת על ההסבר שהבודקת סיפקה לה במפגש הקודם כששאלה לגביו. כחלק משטף השיחה הבלתי-פוסק אמרה "ביי" בתגובה למילות הפרידה של הבודקת, אך לא התייחסה לפרידה באופן מותאם, ולא עצרה את רצף הדיבור על מנת לעשות זאת.

לאורך המפגשים זיו היתה תנועתית ומוסחת מאוד מגירויים פנימיים וחיצוניים. התקשתה לשמור על ישיבה הולמת וזלגה בכיסא. לפעמים קמה ושוטטה בחדר. הפקותיה השפתיות היו לפעמים אסוציאטיביות (למשל, במטלת הרכבה בקוביות על פי מודל, חיברה את הקוביות שלה עם אלה של המודל ואמרה "תראי חיברתי את שלנו טוינג טוינג רכבת נוסעת סירנה וווו סירנה של אמובלנס"; "פעם אחת היו לי חיפושיות על היד זה מדגדג") והתנהגותה אימפולסיבית תוך קושי בעכבה (קשקשה על השולחן בעפרון ואז מחקה. הזיזה לבודקת את הדפים שרשמה עליהם תוך כדי כתיבתה עד כדי חוסר אפשרות להמשיך לכתוב על השולחן וצורך להרחיק ממנה את דפי הרישום).

התקשתה לשאת מצבים אשר נחו על ידיה כמאתגרים במידה שלא היתה בטוחה ביכולתה להצליח, והגיבה בהימנעות.

זיו נצמדה לרוטינות באופן לא-גמיש. היתה חייבת לסדר את כל בובות האצבע שהביאה איתה לשולחן בשורה, שעונות על הקיר, על מנת להמשיך ולשתף פעולה עם המטלות. נעמדה ממקומה על מנת להרים את אחד הקלידים בפסנתר הצעצוע שהיה לחוץ כך שכולם יהיו באותו המישור.

הציגה צורך לסיים רוטינות עד תום, באופן תבניתי, ותוך פירוט יתר והתייחסות לפרטי פרטים (הייתה חייבת לשיים כל אחת משלוש התמונות שהוצגו בפניה בכל אחד מפריטי מטלה מסוימת בטרם בחרה את התמונה הרביעית החסרה – לדוגמה, "משולש צהוב בתוך מעוין ירוק", "חץ למעלה חץ לאלכסון חץ לשמאל", "שמש צהובה בתוך קו משמאל לימין ומלמעלה למטה").

לאורך המפגשים נצפו תנועות ידיים ואצבעות, מחיאות כפיים סטריאוטיפיות, תנועות לשון, מצמוצי שפתיים, צקצוקים והפקת ווקליזציות (המהום מנגינות).

עוד נצפו חיפוש טקטילי (ליטפה את השולחן, גירדה אותו וטפחה עליו, ליטפה את הכיסא ואת הקיר, מיששה את קוביות הפלסטיק, מיששה את דפי האבחון ואת החורים בשמרדף, ליטפה את התשובה שבחרה בחוברת, מיששה את האוזן שלה, לשה את פניה בידיה) וחיפוש אורלי (הכניסה יד לפה ושאבה אותה, ליקקה את כף היד).

כלי אבחון:

- ראיון התפתחותי – אינטייק
- wpsi-III
- שאלון תקשורת ASRS הורים
- שאלון תקשורת ASRS מורה
- שאלון תקשורת תצפיתי CARS II
- שאלון הורים להתנהגות מסתגלת ABAS II
- תצפית בלתי-מובנית (ובכללה משחק חופשי)
- DSM 5

תוצאות:

בתחום הקוגניטיבי:

תפקודה הכללי של זיו, כפי שנבחן על פי מבחן WPPSI-III, מצוי בטווח ה"ממוצע-גבוה" (FSIQ=110, אחוזון 75). תפקודה אינו אחיד בין התחומים השונים, ומאופיין בפערים משמעותיים בין כל שלושת הסולמות, שאינם מאפשרים להתייחס אליו כאל מקשה אחת. נמצא פער משמעותי ומובהק בין תפקודה של זיו בתחום הביצועי (PIQ=123, אחוזון 94), אשר מצוי בטווח ה"גבוה", לבין תפקודה בתחום המילולי (VIQ=104, אחוזון 61), אשר מצוי בטווח ה"ממוצע", ובתחום מהירות עיבוד המידע (PSQ=86, אחוזון 18), אשר מצוי בטווח ה"ממוצע-נמוך". פער משמעותי ומובהק נמצא גם בין התחום המילולי לבין תחום מהירות עיבוד המידע.

בתוך כל אחד מהתחומים תפקודה אחידים יחסית, ללא נקודות חוזק או חולשה.

תפקודה בתחומים השונים יפורטו להלן.

בתחום השפתי

בתחום המילולי (M=10; SD=3)

ידע נלמד:

ידע כללי = 9

היכולת של זיו לרכוש, לשמר ולשחזר ידע עובדתי ממוצעת ותואמת-גיל. מצליחה כמצופה בזכרון לטווח ארוך של מידע, ובשימור ושחזור ידע מהסביבה ומבית הספר.

המשגה והיסק שפתי:

אוצר מלים = 11

היסק מילולי = 12

הבנה = 11

יכולת ההמשגה המילולית של זיו ממוצעת. מצליחה כמצופה ביצירת מושגים מילוליים והפשטה מילולית. היכולת להסקה מילולית נמצאת בטווח הגבוהה של הנורמה. מיטיבה להסיק אובייקט מתוך מאפייניו ולבצע אינטגרציה וסינתזה של סוגי מידע שונים.

היכולת להעריך ולהשתמש בהתנסויות עבר, השיפוט החברתי, הבנת נורמות התנהגות מקובלות והבנת סיבה ומסובב של מצבי היום יום ממוצעת ותואמת-גיל.

במפגשים האבחוניים זיו הפיקה שפה הן על פי דרישה והן באופן ספונטני. הרבתה להפיק מלל. מבעיה התאפיינו בפירוט יתר ועיסוק בטפל ובמספרים. ההדדיות היתה מופחתת וההפקות מונולוגיות ולא תמיד מופנות לנמען באופן מותאם.

בתחום הביצועי

תפיסה מרחבית חזותית:

סידור קוביות = 13

היכולת של זיו לאנליזה וסינתזה של גירויים חזותיים מופשטים, תפיסה מרחבית וארגון, וקואורדינציה וזו-מוטורית נמצאת בטווח הנורמה הגבוהה. מיטיבה ליצור מושגים בלתי מילוליים, לבצע עיבוד סימולטני ולהפריד בין דמות ורקע בגירויים חזותיים.

הסקה חזותית:

מטריצות = 15

מושגים חזותיים = 12

נמצא פער משמעותי ומובהק בביצועיה של זיו בין שתי המטלות שבתת-תחום זה של הסקה חזותית. תפקודה של זיו בתת מבחן "מטריצות", שמבטא יכולת לעיבוד חזותי ויכולת הסקה מופשטת כמו הסקת דפוסים, קלסיפיקציה, הסקה אנלוגית והסקה סדרתית, היה מעולה. לעומת זאת, תפקודה בתת מבחן "מושגים חזותיים", שמבטא יכולת הסקה מופשטת קטגוריאלית, המתבססת על שימוש בקטגוריות מוכרות, נלמדות ומשוננות, מצוי בטווח הגבוהה של הנורמה. נראה כי הפער בין שני תתי מבחנים אלו מצוי ומסבך בצורך להפעיל תהליכי הסקה גבוהים. בעוד שבמטלת "מושגים חזותיים" זיו נדרשת לעשות שימוש בקטגוריות מוכרות, נלמדות ומשוננות ולהסתמך עליהן, במטלת המטריצות איננה נדרשת להשתמש בקטגוריות נלמדות אלא להפעיל תהליכי חשיבה היסקיים למן ההתחלה, ומיטיבה לעשות זאת.

בתחום מהירות העיבוד

קידוד = 8

איתור סימנים = 8

ביצועיה של זיו במטלת עיבוד חזותי הדורשת סריקה ויזואלית, איתור סימן ויכולת תקינה לשנות תגובה בהתאם למתבקש (set shift) מצויים בטווח הנמוך של הנורמה. זיו הבינה במהירות את המטלה ועבדה בזריזות ובאופן עצמאי, בריכוז ולפי הסדר, ללא טעויות. גם במטלה רוטנית ממושכת של התאמת סמל למסומל, שדורשת עיבוד חזותי ברצף תוך ריכוז וזריזות, קואורדינציה וזו-מוטורית ויכולת להתארגן על הדף, ביצועיה מצויים בטווח הנמוך של הנורמה. הבינה

במהירות את המטלה ועבדה באופן יסודי וללא טעויות, והציגה למידה משמעותית שהתבטאה בהגברת קצב הביצוע עם ההתקדמות במטלה.

בתחום התפקודי:

בשאלון ABAS II שמילאו ההורים, ציון ההסתגלות הכולל שהשיגה זיו מצוי בטווח ה"נמוך-מאוד", ומציב אותה באחוזון 0.8 (GAC=64). תפקודה אחיד יחסית וללא פערים משמעותיים בין שלושת אשכולות ההסתגלות, אשר מצויים שלושם בטווח ה"נמוך מאוד" (בתחום המושגי – צ"ת 63, אחוזון 0.7; בתחום החברתי – צ"ת 70, אחוזון 2.3; בתחום המעשי – צ"ת 70, אחוזון 2.3). בשונה מיתר תחומי היכולת, בתחום "בריאות ובטיחות" תפקודה של זיו קרוב למצופה מגילה ומצוי בטווח התחתון של הנורמה (צ"ת 8); תפקודה בתחום זה נמצא גבוה ביחס לתפקודה הכללי, וזוהי עבודה נקודת חוזק.

בתחום הרגשי-התנהגותי ובתחום התקשורת:

זיו חונכה בחינוך ביתי עד גיל 6; מאז שהיתה בת שנה וחצי, גדלה לפי עקרונות החינוך המונטסורי. בראיון ההתפתחותי ההורים תיארו התנהגויות של חוסר-פחד מראשית החיים. קשר העין תואר כלא-עקבי, והשימוש במחוות לא תמיד מופנה. תוארה כפטפטנית, אך מבעיה מונולוגיים וההדדיות לקויה. מתקשה להתחשב בידע המאזין ובמידת העניין שלו. תואר כי זיו מתעניינת בילדים אך אינה יודעת כיצד לגשת אליהם. מתקשה לקרוא סיטואציות חברתיות. מתקשה עם אנשים חדשים. כיום בכיתה א' במסלול מונטסורי, מתקשה להבין את הכללים ואת נורמות ההתנהגות בכיתה. הציגה מופעים של חזרתיות ותגובות באיכות חברתית חריגה (נכנסה מתחת לשולחן, ייללה ואמרה "אני חתול ואני מיילל"). כיום מוצאת לעצמה פתרונות, אך גם לא אדפטיביים ולא מותאמים. אינה מבינה מרחב אישי וגבולות הגוף, ולא עושה שימוש מתאים ברמזים חברתיים (יכולה לקחת את היד של חברה ולנשק אותה על דעת עצמה). לדברי ההורים, זיו מודעת לקשייה החברתיים ומדברת על הקושי. ה TOM תואר כלקוי (חושבת שלא רואים אותה אם יש עליה משהו, ומתפלאה כשמתבדה). טווחי הקשב קצרים. תוארו עניין בשפה האנגלית, דבקות נוקשה ברוטינות וסדר קבוע לדברים שצריך להתרחש, וכן טקס תפילה קבוע וחזרתי סביב מטוסים שעוברים מאז המלחמה. עוד תואר עיסוק חזרתי וקבוע בנייר הטואלט בשירותים, הליכה במעגלים בבית, ובעבר גם הליכה על קצות האצבעות. בעבר היה עניין מיוחד בגוף האדם וזיו צברה הרבה ידע בנושא; ככלל אוהבת מידע ונוטה לצבור מידע על תחומי עניין המתחלפים לפי תקופות. עוד תוארו רגישות אודיטורית; מידה של בררנות באכילה, בעיקר סביב מרקמים; נטייה להתכרבל בתוך שמיכות או מקומות קטנים (כמו סל הכביסה או ערסל יוגה); חיפוש טקטילי והעדפה למגע עמוק; קושי עם טקטים ובדים מסויימים; בעבר נרתעה מלדרוך על דשא, כיום נרתעת מציוור בצבעי שמן.

בשאלון תקשורת ASRS שמילאו ההורים התקבלו ציון כללי (T=71, אחוזון 98) וציון DSM5 (T=70, אחוזון 98) בטווח ה"גבוה-ביותר", מה שמעיד על יותר מאפיינים התנהגותיים שאופייניים לילדים על רצף האוטזם ביחס לדיווח אופייני, כאופן משמעותי ומוכהק. מידה גבוהה של קשיים באופן מובהק (אחוזון 98-99, "גבוה ביותר") התקבלה בסולמות חברה/תקשורת, חברות עם קבוצת השווים, וקשב. גם ברוב הסולמות האחרים עולה מהשאלון מידה גבוהה של קשיים (אף אם לא מובהקת).

קשיים מובהקים ומשמעותיים ביותר עלו גם בשאלון תקשורת ASRS שמילאה המורה. בשאלון זה התקבלו ציון כללי (T=85, אחוזון 99) וציון DSM5 (T=85, אחוזון 99) בטווח ה"גבוה-ביותר", מה שמעיד על יותר מאפיינים התנהגותיים שאופייניים לילדים על רצף האוטזם ביחס לדיווח אופייני, כאופן

משמעותי ומובהק. מידה גבוהה של קשיים באופן מובהק (אחוזון 99, "גבוה ביותר") התקבלה בכל אחד ואחד מהסולמות הנבדקים, ככולם ציוני התקן נעים בין 76-85 ומצויים בטווח ה"גבוה-ביותר".

כחלק מהתהליך האבחוני, זיו הוזמנה לשחק משחק חופשי. בשלב ראשון בחרה להתעסק בצעצוע פעוטות של חרוזי עץ שנעים על מסלול חוט-ברזל, כשהיא בגבה אל הבודקת. תוך כדי התעסקות, עדיין בגבה, אמרה "איך אני אוהבת כאלו. אני יודעת שזה של תינוקות בגן" והוסיפה הפקות חזרתיות של מילים מומצאות בהנגנה יוצאת דופן ("שמיקי... טוק טוק... שמיקי... טוק טוק..."), ללא נמען או מטרה תקשורתית. לאחר מספר דקות הבודקת הציעה לה לעבור לשחק בחיות צעצוע. זיו נענתה לבקשתה, הביאה את הסלסלה ואז הכריזה שראתה משהו שיותר מעניין אותה, ובאופן חד-צדדי ומבלי לבדוק רמזים חברתיים ניגשה והביאה לוח מחיק מהכוננית. החלה להחתיים בו חותמות בהתלהבות, תוך שאמרה "ראית את זה?!!" אך לא ליוותה את ההפקה בקשר עין מתאים ולא הבינה שהבודקת מכירה את החותמות (שנמצאות על המדף בקליניקה שלה) ולא אמורה להיות שותפה לחדוות הגילוי. המשך המשחק היה תבניתי ורוטיני, על פי כללים שזיו הכתיבה וביצעה בעצמה, ונעדר הדדיות (ההתייחסות מסגרת שלמה בחותמות של כוכב ודג לסירוגין); כשהתוכנית הושלמה, צחקה לעצמה בשביעות רצון, לא מפנה את ההבעה האפקטיבית אל הבודקת. ניכר היה כי היא נהנית מהמשחקים וגם מעצם הסיטואציה, ואף הפיקה הנאה מנוכחותה של הבודקת כמעין קהל פאסיבי, אך לא נצפתה הנאה משותפת משמעותית.

הציגה הבנה מסוימת של מערכות יחסים טיפוסיות כשנשאלה לגביהן. לצד זאת, הציגה לקות משמעותית ב Theory of Mind כשסיפרה על ילדה ממפגשי החינוך הביתי שנהגה להקניט אותה, ושיתפה בתוכנית שלה – "כל פעם שאני אהיה במפגש בחינוך ביתי אני מעדיפה להתחפש למישהו אחר שרומי לא תגיד 'הנה זיו המעצבנת!'. לצבוע שיער, והיא לא מכירה את השמלה הזאת, ונעלי עקב החדשות שלי... שרומי לא תזהה".

הרבתה לייחס לעצמה ייחוסים שליליים כשהתייחסה לתפקיד ולחלק שלה במערכות יחסים (למשל, כשנשאלה על חברות ומה ההבדל בין חבר לסתם ילד מהכיתה, השיבה "סתם מישהו לא משחק איתך הרבה ואומר תראו הנה זיו המעצבנת"; כשנשאלה לגבי נישואין ומה יכול להיות מאתגר בחיים משותפים השיבה "ילדים. זה קצת מעצבן שהם כל הזמן משגעים לך ת'ראש" והוסיפה שהיא עצמה "תמיד מחרפנת את הוריה").

גם בתחום זה תשובותיה היו מפורטות ביתר, עם התעסקות בכמויות ומספרים ("ואז אני אהיה פעמיים בת דודה ואמא פעמיים דודה ודודה מיטל פעם אחת אמא ופעמיים דודה ודודה חן פעמיים דודה").

בשאלון תקשורת תצפיתי CARS II התקבל ציון 34.5, המעיד על "סימפטומים קלים על בינוניים של הפרעה ברצף האוטיות". מהשאלון עלו, בין היתר, קשיים משמעותיים בתחומים שימוש בגוף, תגובה שמיעתית, שימוש בחושים טעם, ריח ומישוש, תקשורת מילולית, רמת פעילות וכן מידת האחידות של התפקוד הקוגניטיבי.

לאורך המפגשים האבחוניים זיו לא תמיד הבינה את הסיטואציה החברתית על נורמות ההתנהגות המצופות במסגרתה לאשורן, ולא תמיד עשתה שימוש ברמזים חברתיים. קשר העין היה מופחת ולא-עקבי, ולא שימש לויסות האינטראקציה באופן מותאם. המחוות, הפניות והבעות הפנים האפקטיביות לא תמיד הופנו לנמען. התקשתה לתכלל קשר עין, מחווה והפקה שפתית. ההדדיות החברתית היתה מופחתת, והיוזמות והתגובות החברתיות היו לעתים באיכות חברתית לקויה. המבעים היו מונולוגיים, התאפיינו בפירוט יתר, עיסוק בטפל והתייחסות לפרטי פרטים ולמספרים, וידע המאזין לא תמיד נלקח בחשבון. ניכר קושי ב TOM. המשחק נעדר יצירתיות ודמיון ולא היה הדדי. הציגה תבניות, הצמדות לרוטינות וצורך לסיימן עד תום, תנועות סטריאוטיפיות, חיפוש טקטילי ואורלי.

לצד פרופיל קוגניטיבי לא אחיד וכן קשיים בתחום הקשב והריכוז, קיימים מופעים תקשורתיים יוצאי-דופן, נוקשות ותבניותיות, פרופיל סנסורי ייחודי וכן קשיים ניכרים בחברות עם קבוצת השווים, אשר מרשימים כראשוניים.

מתוצאות האבחון והאינטראקציה האבחונית, מדיווח ההורים ומעיון במסמכים השונים, עולה כי זיו עונה על הקריטריונים להפרעה על רצף האוטיזם ASD לפי DSM 5:

- א. ליקויים מתמשכים בתקשורת חברתית ובאינטראקציה חברתית, במגוון הקשרים, הבאים לידי ביטוי בשלושת הבאים, כיום או בעבר:
  1. ליקויים בהדדיות חברתית רגשית: פניה חברתית לא תקינה וכישלון בניהול דו שיח, יוזמה והיענות לא-מותאמות לאינטראקציה חברתית.
  2. ליקויים בהתנהגויות תקשורתיות לא מילוליות המשמשות לאינטראקציה חברתית: שימוש לקוי בקשר עין ובשפת גוף, קושי להפנות הבעות פנים ותקשורת לא מילולית לזולת אחר.
  3. ליקויים בפיתוח, שימור והבנה של קשרים חברתיים: קושי בהתאמת ההתנהגות להקשרים חברתיים שונים, קושי במשחק דמיוני הדדי או ביצירת קשרים חברתיים.

דרגה 1.

- ב. דפוסי התנהגות, עניין ופעילות מוגבלים וחזרתיים:
  1. סטריאוטיפיות וחזרתיות בתנועות מוטוריות, בשימוש בחפצים או בדיבור (תבניות וחזרתיות שפתית, תנועות ידיים, פה ולשון, סיבובים סביב עצמה, ווקליזציות).
  2. הצמדות למוכר, דבקות בלתי גמישה ברוטינות או דפוסים טקסיים של התנהגות מילולית או לא מילולית (היצמדות נוקשה לרוטינות קבועות וצורך להשלימן עד תום, סדר התנהגות קבוע וצורך שדברים יתרחשו על פי תוכניותיה).
  3. תחומי עניין מצומצמים ומקובעים, הריגים מבחינת העוצמה או המיקוד (עיסוק במספרים, העדפה לאנגלית, צבירת ידע בתחומי עניין מתחלפים לפי תקופות).
  4. תגובתיות יתר ו/או חסר לקלט/גרייה חושית, או התעניינות חריגה בהיבטים תחושתיים של הסביבה (חיפוש טקטילי ואורלי, רגישות אודיטורית, בררנות באכילה).

דרגה 1.

- ג. הסימפטומים חייבים להופיע בילדות המוקדמת, אולם יתכן שלא יבואו לידי ביטוי במלואם עד שהדרישות החברתיות יהיו גבוהות יותר מן היכולות המוגבלות, או שהלקויים ימוסכו על ידי אסטרטגיות שנרכשו בגיל מבוגר יותר.
- ד. הסימפטומים גורמים לפגיעה משמעותית בתפקוד החברתי, התעסוקתי או בכל תחום תפקוד משמעותי אחר.
- ה. הליקויים אינם מוסברים בצורה טובה יותר על ידי לקות קוגניטיבית או איחור התפתחותי כללי.

סיכום:

זיו, בת 6:9 בעת האבחון הנוכחי, הגיעה לשני מפגשי אבחון על מנת להיטיב להבין את קשייה בתחום התקשורת-חברתי.

זיו נבדקה באמצעות מבחן WPPSI-III, ונמצא כי תפקודה הכולל מצוי בטווח ה"ממוצע-גבוה" (FSIQ=110, אחוזון 75). תפקודה אינו אחיד בין התחומים השונים, ומאופיין בפערים משמעותיים בין כל שלושת הסולמות, שאינם מאפשרים להתייחס אליו כאל מקשה אחת. נמצא פער משמעותי ומובהק בין תפקודה של זיו בתחום הביצועי (PIQ=123, אחוזון 94), אשר מצוי בטווח ה"גבוה", לבין תפקודה בתחום המילולי (VIQ=104, אחוזון 61), אשר מצוי בטווח ה"ממוצע", ובתחום מהירות עיבוד המידע (PSQ=86, אחוזון 18), אשר מצוי בטווח ה"ממוצע-נמוך". פער משמעותי ומובהק נמצא גם בין התחום המילולי לבין תחום מהירות עיבוד המידע.

בשאלון ABAS II שמילאו ההורים, ציון ההסתגלות הכולל שהשיגה זיו מצוי בטווח ה"נמוך-מאוד", ומציב אותה באחוזון 0.8 (GAC=64). תפקודה אחיד יחסית וללא פערים משמעותיים בין שלושת

אשכולות ההסתגלות, אשר מצויים שלושתם בטווח ה"נמוך מאוד" (בתחום המושגי – צ"ת 63, אחוזן 0.7; בתחום החברתי – צ"ת 70, אחוזן 2.3; בתחום המעשי – צ"ת 70, אחוזן 2.3).

בשאלון תקשורת ASRS שמילאו ההורים התקבלו ציון כללי (T=71, אחוזן 98) וציון DSM5 (T=70, אחוזן 98) בטווח ה"גבוה-ביותר", מה שמעיד על יותר מאפיינים התנהגותיים שאופייניים לילדים על רצף האוטיזם ביחס לדיווח אופייני, כאופן משמעותי ומובהק. מידה גבוהה של קשיים באופן מובהק (אחוזן 98-99, "גבוה ביותר") התקבלה בסולמות חברה/תקשורת, חברות עם קבוצת השווים, וקשב. גם ברוב הסולמות האחרים עולה מהשאלון מידה גבוהה של קשיים (אף אם לא מובהקת).

קשיים מובהקים ומשמעותיים ביותר עלו גם בשאלון תקשורת ASRS שמילאה המורה. בשאלון זה התקבלו ציון כללי (T=85, אחוזן 99) וציון DSM5 (T=85, אחוזן 99) בטווח ה"גבוה-ביותר", מה שמעיד על יותר מאפיינים התנהגותיים שאופייניים לילדים על רצף האוטיזם ביחס לדיווח אופייני, כאופן משמעותי ומובהק. מידה גבוהה של קשיים באופן מובהק (אחוזן 99, "גבוה ביותר") התקבלה בכל אחד ואחד מהסולמות הנבדקים, בכלם ציוני התקן נעים בין 76-85 ומצויים בטווח ה"גבוה-ביותר".

בשאלון תקשורת תצפיתי CARS II התקבל ציון 34.5, המעיד על "סימפטומים קלים על בינוניים של הפרעה ברצף האוטיזם". מהשאלון עלו, בין היתר, קשיים משמעותיים בתחומים שימוש בגוף, תגובה שמיעתית, שימוש בחושים טעם, ריח ומישוש, תקשורת מילולית, רמת פעילות וכן מידת האחידות של התפקוד הקוגניטיבי.

לצד פרופיל קוגניטיבי המאופיין בפערים וכן קשיים בתחום הקשב והריכוז, לזיו ליקויים מתמשכים בתקשורת חברתית ובאינטראקציה חברתית, במגוון הקשרים: ליקויים בהדדיות חברתית רגשית, ליקויים בהתנהגויות תקשורתיות לא מילולית המשמשות לאינטראקציה חברתית, וליקויים בפיתוח, שימור והבנה של קשרים חברתיים. עוד קיימים דפוסי התנהגות, עניין ופעילות מוגבלים וחזרתיים, וכן פרופיל סנסורי ייחודי.

זיו עונה על הקריטריונים להפרעה על רצף האוטיזם ASD לפי DSM 5.

המלצות:

- השלמת אבחון ואבחנה ע"י רופא התפתחותי (נוירולוג/פסיכיאטר ילדים).
- פניה למכון להתפתחות הילד לשם הגדרה במערכת.
- פגישה עם עו"ס במכון להתפתחות הילד לצורך מיצוי זכויות וליווי המשפחה בתהליך קבלת האבחנה.
- דמות קבועה אשר תלווה את זיו במסגרת החינוכית ותספק לה את התיווך הרציף לו היא זקוקה (סייעת פרטנית במספר שעות מקסימלי). לחילופין, ניתן לשקול מסגרת חינוכית קטנה אשר תספק מענה לקשייה (כיתת תקשורת).
- טיפול פסיכולוגי פרטני לזיו, מלווה בהדרכת הורים.
- זיו תיתרם מהשתתפות בקבוצה טיפולית לפיתוח מיומנויות חברתיות.
- מומלץ לשקול טיפול ק"ת.
- מומלץ לשקול בירור נוירולוגי בתחום הקשב, וטיפול בהתאם להמלצות.
- בשל הפערים המשמעותיים המאפיינים את הפרופיל הקוגניטיבי, בהמשך מומלץ לשקול אבחון פסיכודידקטי.
- מעקב רפואי ע"פ המלצות הגורם המטפל.
- מומלץ לשקול ייעוץ גנטי בטרם הריונות עתידיים.

עדי פולק
 מ.ר. 27-120381
 מ.ר. 27-35416
 חוצים נה, בדרת

עדי פולק

פסיכולוגית התפתחותית מומחית
 מ.ר. 27-120381 מ.ר. 27-35416